

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

ZIŅOJUMS PAR DIVPUSĒJĀ UN TRĪSPUSĒJĀ SOCIĀLĀ DIALOGA ATTĪSTĪBU VIDZEMES REĢIONĀ

2012.gada I pusgads

Zinojumu sagatavoja:
Latvijas Darba devēju konfederācijas
Reģionālās attīstības un sociālā dialoga koordinatore
Vidzemes reģionā
Andrejs Bušenko

Šis materiāls ir veidots ar Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts finansiālu atbalstu projekta „LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos” (id.Nr.1DP/1.5.2.2.1./08/IPIA/SIF/002/02) ietvaros. 85% no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību un 15% Latvijas valsts ar Sabiedrības integrācijas fonda starpniecību.

Cēsis, 2012.gada jūlijs

© Latvijas Darba devēju konfederācija

Saturs

SAĪSINĀJUMI/ APZĪMĒJUMI	3
IEVADS	4
VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONS – VIETA SOCIĀLĀ DIALOGA ATTĪSTĪBAI	5
ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE.....	12
PAVEIKTAIS SOCIĀLĀ DIALOGA JOMĀ.....	15
VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA SVID ANALĪZE	21
SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	22
UZDEVUMI PRIORITĀŠU SASNIEGŠANAI 2012.GADA OTRAJAM PUSGADAM:	23

Saīsinājumi/ apzīmējumi

a/s	Akciju sabiedrība
DDO	Darba devēju organizācija
ES	Eiropas Savienība
EU	European Union
LAD	Lauku atbalsta dienests
LDDK	Latvijas Darba devēju konfederācija
LEEDER	mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt jaunus risinājumus esošajām lauku problēmām.
Ls	Lati
NVO	Nevalstiskā organizācija
Raj	Rajons
UR	Uzņēmumu reģistrs
VPR	Vidzemes plānošanas reģions
VUIC	Vidzemes uzņēmējdarbības un inovāciju centrs

levads

Vispārīgs Vidzemes plānošanas reģiona raksturojums

Teritorija 15,2 tūkst.km²

Republikas nozīmes pilsēta Valmiera

Lielākās pilsētas Cēsis, Alūksne, Gulbene, Madona, Valka, Smiltene

Iedzīvotāju skaits 208191 (uz 2012)

Laukos dzīvo 58%

Apdzīvotības blīvums uz km² 15,3

Iedzīvotāji darbības vecumā 65,7%

Nodarbinātības līmenis 55 %

Bezdarba līmenis 12,6%

Atalgojuma līmenis 354 Ls (vidējais)

Iedzīvotāju etniskais sastāvs 85,3% latvieši, 9,8% krievi, 4,9% pārējās tautības

Uzņēmējdarbība reģionā koncentrējusies nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros un to tuvākā apkārtnē. Vislielākais rūpniecības nozares uzņēmumu īpatsvars izvietojies teritorijā ap Valmieru, Cēsīm un Smiltēni, kura aizņem aptuveni 12% no Vidzemes reģiona teritorijas un tajā dzīvo aptuveni 100 tūkstoši iedzīvotāji jeb 42% no reģiona iedzīvotājiem. Šajā teritorijā atrodas 59% no reģionā esošajām darba vietām rūpniecībā, tai ir salīdzinoši labi attīstīta transporta infrastruktūra – autoceļi, dzelzceļš, teritorijā plaši pieejams gāzes sadales tīkls.

Vidzemes reģiona teritoriju šķērso vairāki nozīmīgi starptautiskie transporta koridori, nodrošinot Vidzemei tiešus sakarus ar vairākiem reģionu centriem kaimiņu valstīs: Tartu un Tallinu Igaunijā un Pleskavu, Novgorodu un Sanktpēterburgu Krievijā.

Reģionā sāk attīstīties netradicionāli tūrisma piedāvājumi – sporta tūrisms, kas saistās ar starptautiskām sacensībām, gastronomiskais tūrisms, konferenču tūrisms, ekotūrisms, jo tam ir un vēl tiek veidota atbilstoša infrastruktūra. Par potenciālu ar lielu iespēju piesaistīt tūristus no ārzemēm visos gada laikos tiek uzskatīts medību tūrisms. Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstībā Vidzemes reģionam ir ļoti plašas iespējas sadarboties ar Rīgas un Latgales reģioniem, veidojot kompleksu tūrisma piedāvājumu. (VPR vides pārskats)

Vidzemes plānošanas reģions – vieta sociālā dialoga attīstībai

Vidzemes plānošanas reģions likuma izpratnē sastāv no 26 teritoriālām vienībām, kas pēc būtības ir ļoti atšķirīgi, uz doto brīdi, kad vairs nepastāv rajonu iedalījums novadu atšķirībās ir vēl būtiskākās, jo statistiski pētīt novadus novadi kas veidojušies ap lielajām pilsētām ievērojami rādītājos pārsteidz novadus, kas izveidojušies apvienojoties vairākiem pagastiem. Joprojām Vidzemē ir izteikti 2 lielās pilsētas Valmiera un Cēsis, kur arī koncentrējās lielākā daļa uzņēmējdarbības, uzņēmējdarbības vidi sajās pilsētās labvēlīgu padara arī to salīdzinoši tuvais attālums un laba satiksmes infrastruktūra, kā arī nelielais attālums līdz Rīgai. Pateicoties lielajam uzņēmumu skaitam un to attīstībai tieši šajos „reģiona centros” ir visvairāk izteikta uzņēmēju, arodbiedrību un pašvaldību aktivitāte, kas noved pie sociālā dialoga veidošanās.

Uz doto brīdi Vidzemes plānošanas reģionu veido 26 sekojošas teritoriālas vienības, atbilstoši arī pašvaldības.

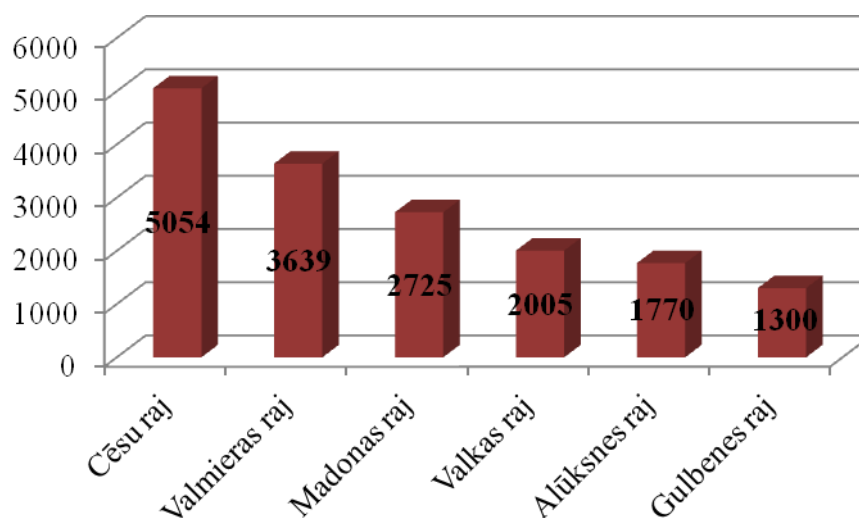
Valmiera; Alūksnes novads; Amatas novads; Apes novads; Beverīnas novads; Burtnieku novads; Cēsu novads; Cesvaines novads; Ērgļu novads; Gulbenes novads; Jaunpiebalgas novads, Līgatnes novads; Lubānas novads; Madonas novads; Mazsalacas novads; Naukšēnu novads; Pārgaujas novads; Priekule novads; Raunas novads; Rūjienas novads; Smiltenes novads; Strenču novads; Valkas novads; Valmieras novads; Varakļānu novads; Vecpiebalgas novads;

Sociālā dialoga iezīmes vērojamas arī bijušo rajonu centros tādos kā Valka, Alūksne, Gulbene, Madona, kur arī darbojas uzņēmēju klubi un uzņēmēji mēģina rast savstarpēju valodu ar pašvaldībām.

Sociālais dialogs starp darba devējiem, valsti un arodbiedrībām ir demokrātiskas valsts uzbūves iezīme. Sociālais dialogs ir interešu līdzsvarošanas modelis, kas nodrošina sociālo stabilitāti, tas ir konsultāciju mehānisms, kurā piedalās valdība, darba devēji un arodbiedrības.

Vidzemes plānošanas reģionā uz 2012.gada 1.jūliju bija reģistrēti 16493 uzņēmumi (ekonomiski aktīvās vienības), un 208191 iedzīvotāji, no kuriem 131081 ir darbaspējas

vecumā, kas nozīmē, ka vidēji uz vienu uzņēmumu Vidzemes reģionā ir 7.9 ekonomiski aktīvie iedzīvotāji.

AVOTS: LURSOFT

Reģistrētu uzņēmumu skaits Vidzemes reģionā uz 2012. gada 1.jūliju, sadalījumā pa vēsturiskajiem rajoniem

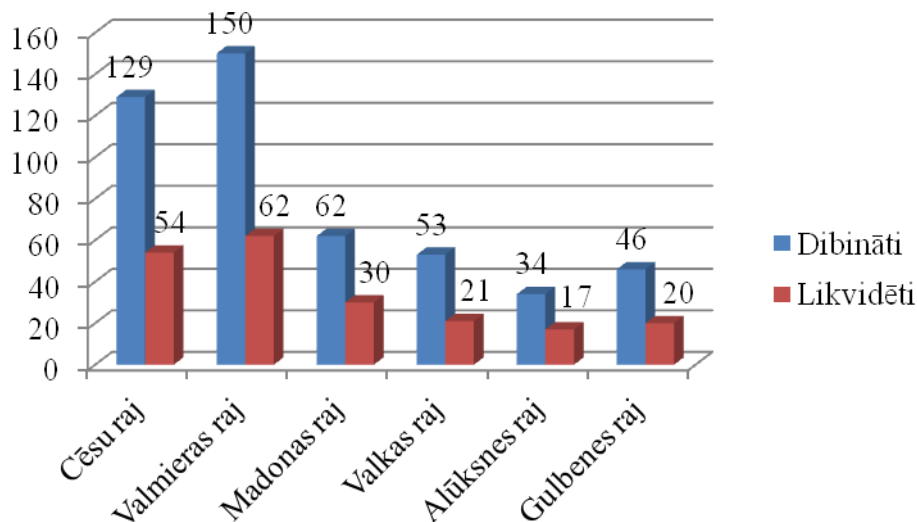
Visvairāk uzņēmumu Vidzemē uz 2012. gada 1. Jūliju reģistrēti Cēsu rajonā 5054 (ekonomiski aktīvās vienības), savukārt vismazāk uzņēmumu reģistrēti Gulbenes rajonā 1300 (ekonomiski aktīvās vienības), te gan jāņem vērā fakts ne ka visi reģistrētie uzņēmumi ir aktīvi un veic aktīvu uzņēmējdarbību, kā arī daļa uzņēmumu ir reģistrēti dažādos pagastos, bet reāli savu uzņēmējdarbību veic teritorijā, kas nav Vidzemes plānošanas reģions.

Uzņēmumu reģistrētais pamatkapitāls uz 2012. gada sākumu sadalījumā pa vēsturiskajiem rajoniem

Rajons	Pamatkapitāls
Cēsu raj	140,522,145.20
Valmieras raj	83,031,449.55
Madonas raj	22,401,547.00
Valkas raj	23,363,857.10
Alūksnes raj	7,291,028.00
Gulbenes raj	8,305,602.00
KOPĀ	284,915,628,9

AVOTS: LURSOFT

Visvairāk reģistrētā uzņēmumu pamatkapitāla ir novados, kas atrodas vēsturiskā Cēsu rajona teritorijā, kur reģistrēts pamatkapitāls vairāk kā 140,5 milj. LVL levērojams pamatkapitāls uzņēmumos reģistrēts arī Valmieras vēsturiskā rajona teritorijā, vairāk kā 83 milj. LVL, pārējiem rajoniem šis rādītājs ir krietni zemāks un tās nespēj konkurēt ar reģiona lielākām pilsētām. Kopā visā Vidzemes reģionā uzņēmumi reģistrējuši gandrīz 285 milj. Ls lielu pamatkapitālu.

AVOTS: LURSOFT

Dibinātie un likvidētie uzņēmumi Vidzemes plānošanas reģiona vēsturiskajos rajonos laika posmā no 2012. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 30. jūnijam

Izanalizējot uzņēmumu dibināšanu un likvidēšanu par rajoniem, redzama pozitīva tendence, jo dibināto uzņēmumu skaita ievērojami pārsniedz likvidējamo uzņēmumu skaitu. Visvairāk jauni uzņēmumi darbināti tieši abās lielajās Vidzemes pilsētās pilsētas kopumā Vidzemes reģionā pusgada laikā nodibināti 474 jauni uzņēmumi, bet likvidēti 204 uzņēmumi. Kopā Latvijā šajā periodā reģistrēti 9433 jauni uzņēmumi, bet likvidēti 2182 uzņēmumi.

Raksturojot novada ekonomisko situāciju lietderīgi apskatīt Vidzemes plānošanas reģiona novadu lielākos uzņēmējus un uzņēmumus, kas novadā visstraujāk attīstījušies.

Uz 2012. gada, 30. jūniju reģistrēto uzņēmumu skaits Vidzemes plānošanas reģiona novados, un katra novada lielākais uzņēmums pēc apgrozījuma

NR	Novads	Reģ (aktīvo) uzņēmumu skaits	Lielākais uzņēmums	Uzņēmuma apgrozījums
1	Alūksnes	1465	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ALTA S"	3844090.00
2	Amatas	653	Cēsu rajona Nītaures pagasta zemnieku saimniecība "ASARU KROGS"	1075444.00
3	Apes	314	SIA "APIŅI"	2665649.00
4	Beverīnas	335	Akciju sabiedrība "TRIKĀTAS SIERS"	2587357.00
5	Burtnieku	820	SIA "AIMASA"	2801599.00
6	Cesvaines	189	Akciju sabiedrība "Cesvaines Piens"	5540462.00
7	Cēsu	1703	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Agerona"	12016266.00
8	Ērgļi	225	Nav datu	Nav datu
9	Gulbenes	1303	SIA "GRANTIŅI 1"	8607090.00
10	Jaunpiebalgas	218	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "AJM WOOD"	2450030.00
11	Kocēnu	685	"RD BŪVNIEKS" SIA	4848235.00

NR	Novads	Reģ (aktīvo) uzņēmumu skaits	Lielākais uzņēmums	Uzņēmuma apgrozījums
12	Līgatnes	281	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "PAPĪRFABRIKA "LĪGATNE""	3606204.00
13	Lubānas	120	Latvijas-Vācijas kopuzņēmums "HOLZWERKE LUBĀNA" SIA	3213674.00
14	Madonas	2005	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvāņi"	5157535.00
15	Mazsalacas	278	SIA "RP 74"	950855.00
16	Naukšēnu	206	SIA "LIEPKALNI"	3266022.00
17	Pārgaujas	250	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "UNGURI"	3803314.00
18	Priekuļu	767	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "STAĻI"	9127339.00
19	Raunas	502	Cēsu rajona Raunas pagasta zemnieku saimniecība "KLIĢENI"	1062836.00
20	Rūjienas	366	Lauksaimniecības kooperatīvā sabiedrība "AKRONA"	1557113.00
21	Smiltenes	1072	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "8 CBR"	17868801.00
22	Strenču	190	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca"	3124736.00
23	Valkas	621	SIA "PEPI RER"	3170946.00
24	Valmiera	1855	Akciju sabiedrība "VALMIERAS STIKLA ŠĶIEDRA"	46580169.00
25	Varakļānu	207	SIA "VUDRO"	1207194.00
26	Vecpiebalgas	437	"LARKO-V" SIA	1477960.00

Avots: LURSOFT

Uzņēmumi kas katrā novadā visvairāk palielinājuši savu apgrozījumu 2011. gadā, Vidzemes plānošanas reģiona novados

NR	Novads	Uzņēmums, kas visstraujāk attīstījies	Apgrozījuma pieaugums
1	Alūksnes	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "MEŽA ZEMES"	7.80 x
2	Amatas	"MAGAM" SIA	75%
3	Apes	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "VAIDAVAS KRASTI"	2.37 x
4	Beverīnas	Valkas rajona Trikātas pagasta zemnieku saimniecība "IRBĪTES"	2.19 x
5	Burtnieku	SIA "AIMASA"	3.41 x
6	Cesvaines	1Cesvaines pilsētas ar lauku teritoriju zemnieku saimniecība "AKMEŅKROGS"	0,42
7	Cēsu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ILGMA"	4.75 x
8	Ērgļu	Nav datu	-
9	Gulbenes	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "VIDZEMES HIDROBŪVE"	3.70 x
10	Jaunpiebalgas	Jaunpiebalgas pagasta G.Vilkas zemnieku saimniecība "MEŽA ŽAGARI"	2.90 x
11	Kocēnu	"IVARS A" SIA	7.46 x
12	Līgatnes	"ECO HOUSE INTERNATIONAL" SIA	2.52 x
13	Lubānas	Latvijas-Vācijas kopuzņēmums "HOLZWERKE LUBĀNA" , SIA	33%

NR	Novads	Uzņēmums, kas visstraujāk attīstījies	Apgrozījuma pieaugums
14	Madonas	SIA "Vējiņš un partneri"	4.57 x
15	Mazsalacas	Lauksaimniecības kooperatīvā sabiedrība "LAUKSALACA"	35%
16	Naukšēnu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Skanlat Būve"	5.10 x
17	Pārgaujas	SIA "LAKI TRANS"	2.54 x
18	Priekujū	"VIDZEMES BETONS" SIA	3.73 x
19	Raunas	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "PAVASARS"	2.29 x
20	Rūjienas	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "REMAK"	68%
21	Smiltenes	"AGROTEHNIKA SMILTENE" SIA	2.83 x
22	Strenču	Valkas rajona Jērcēnu pagasta zemnieku saimniecība "DĀRZNIEKI"	70%
23	Valkas	SIA "efn NORD"	2.02 x
24	Valmiera	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ECOTECHNO BALTIC"	10.30 x
25	Varakļānu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "GB Koks"	2,7
26	Vecpiebalgas	"ND MEŽS" SIA	2,9

Avots: LURSOFT

Apskatos apkopotos datus redzams, ka nebūt tie visvairāk dzirdētākie uzņēmumi atrodas šajā sarakstā, kā arī ievēriības cienīgs ir fakts, ka, daudzi mazajos novados reģistrētie uzņēmumi pēc saviem rādītājiem apsteidz lielo novadu uzņēmumus.

Nav noslēpums, ka Vidzeme reģiona lielākais uzņēmums ir a/s „Valmieras stikla šķiedra”, kuras apgrozījums 2011. gadā pārsniedz 46 miljonus Ls. Pozitīvs fakts ir arī tas, ka gandrīz visos novados ir kāds uzņēmums, kura apgrozījums pārsniedz 1 miljonu latu. Atsevišķos novados, novadā reģistrētais lielākais uzņēmums pat pārsniedz 10 milj. latu lielu apgrozījumu, te var minēt Smiltenes novadā reģistrēto lielāko uzņēmumu 8 CBR, kas nodarbojas ar tiltu un ceļu būvi. Cēsu novadā reģistrētu uzņēmumu SIA „Agerona”, kas nodarbojas ar rapšu un graudu iepirkšanu, tiesa gan darbību uzņēmums izvērtis Zemgalē. Te uzskaitīti tikai katra novada lielākie uzņēmumi, jāatzīmē, protams, ka Valmierā ir vēl 2 uzņēmumi "Valmieras piens", akciju sabiedrība un lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība "VIDZEMES AGROEKONOMISKĀ KOOPERATĪVĀ SABIEDRĪBA", kuru apgrozījums 2011. gadā pārsniedz 10 miljonus latu.

Vidzemes reģionā, tāpat kā citviet Latvijā, darbu uzsākuši biznesa un inovāciju inkubatori, kuru mērķis atbalstīt mikro, mazos un vidējos uzņēmumus. Uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstības pasākumi tiek īstenoti ar nolūku piedāvāt iespējas jauniem uzņēmējiem iepazīties ar uzņēmējdarbības vidi, tās iespējām un darbības likumsakarībām, kā arī palīdzēt uzsākt patstāvīgu darbību uz atvieglotiem noteikumiem, saņemot konsultācijas biznesa uzsākšanā, mārketingā, grāmatvedībā, papildus finanšu līdzekļu piesaistē, izstrādājumu patentēšanā, iekārtu izmantošanā un citos uzņēmējdarbībai nozīmīgos jautājumos. Biznesa inkubatori jauniem komersantiem nodrošina infrastruktūras un konsultācijas pakalpojumus. Iestājoties biznesa inkubatorā, katram uzņēmējam tiek noteikta atbalsta intensitāte, jeb atlaides lielums par saņemtajiem pakalpojumiem un konsultācijām.

Vidzemes reģionā darbojas divi biznesa inkubatori – Valmierā (ar filiāli Gulbenē, bet līdz šim nav uzsākta filiāles veidošana un attīstīšana Valkā) un Cēsīs (ar filiāli Madonā, bet līdz šim nav uzsākta filiāles veidošana un attīstīšana Alūksnē). Šobrīd nevar komentēt šo situāciju – bet fakts kā tāds, ka gan Valkā, gan Alūksnē arī uzņēmēju biedrības nav aktīvas un pašlaik, neskatoties uz LDDK mēģinājumiem aktivizēt DDO darbību,

pašvaldību un uzņēmēju sadarbību – tieši Valkā un Alūksnē nenotiek regulāras, uz sadarbību vērstas, kas varētu finalizēties un rezultēties ar divpusēju sadarbības līgumu vai noslēgtās vienošanās par savstarpējo sadarbību. Iedziļinoties informācijā par bijušā Valkas rajona teritorijas uzņēmēju organizāciju darbībā un sadarbībā ar pašvaldībām, izsen aktīvāki bijuši Smiltenes pilsētas (tagad novada) uzņēmēji, kuri apvienojušies 2 DDO – tie, kuri nodarbojas ar neluksaimniecisko uzņēmējdarbību un tie, kuri nodarbojas ar lauksaimniecību. Abas DDO pirmkārt sadarbojas savstarpēji, kā arī reizi gadā ir iedibinājuši tradīciju tikties pirms gada noslēguma ar pašvaldību par aktuālajiem jautājumiem – parasti pašvaldība informē par norisēm, kuras notiek pašvaldībā – plānotajiem projektiem, to finansējumu, plānotajiem darbiem un ierobežojumiem, ar kuriem var nākties saskarties uzņēmējiem. Sadarbība šādā formā notiek jau vairākus gadus (padsmit) un neskatoties uz LDDK centieniem oficiāli apstiprināt šo sadarbību ar trīspusēju līgumu, tas nerod atsaucību tieši uzņēmēju vidū, jo Smiltenes novadā nav „trešā partnera” – arodbiedrību, līdz ar to varam plānot tikai divpusējas sadarbības „oficializēšanu”. Iedziļinoties informācijā par bijušā Alūksnes rajona teritorijas uzņēmēju organizācijas – Alūksnes tautsaimnieku apvienības „ALTA” darbību un sadarbību ar pašvaldību, nākas secināt, ka laika periodā no 2005.gada – ļoti aktīvi „ALTA” sadarbībā ar toreizējo Alūksnes rajona padomi un Alūksnes pilsētas domi veidoja uzņēmēju dienas, labāko darba devēju godināšanas pasākumus katru gadu (kas pavēra iespējas ikkatram uzņēmējam piedalīties un ik gadu redzot pārējo uzņēmēju sniegumu, attīstīt uzņēmējdarbību). Taču veidojoties bijušā Alūksnes rajona teritorijā diviem novadiem – Apes un Alūksnes izveidojās situācija, ka novadi savstarpēji nevarēja vienoties par šo tradīciju turpināšanu, un arī paši uzņēmēji sāka dalīties – „apeniešos” un „alūksniešos”, kas neveicināja ne ALTAs darbību, ne arī veicināja sadarbību ar pašvaldībām. 2010.gadā Apes novada dome nolēma organizēt regulāras ceturkšņa tikšanās ar sava novada uzņēmējiem, uz kurām tiek aicināti 2 reiz gadā arī LDDK pārstāvji ar aktuālo informāciju. Tomēr Apes novads līdz šim nav izveidojis uzņēmēju konsultatīvo padomi, jo uzskata, ka pašlaik sadarbība labi notiek, balstoties uz pašvaldības uzaicinājumu pamata un uzņēmēji šiem uzaicinājumiem atsaucas. Apes novads jau 2 reiz ir noorganizējis labāko Apes novada uzņēmēju godināšanas balli, kas ir patīkams neformāls pasākums ikdienā un tiek plaši apmeklēts.

Valmieras biznesa un inovāciju inkubatorā darbojas 26 uzņēmumi, no tiem 7 strādā Gulbenes filiālē. Inkubators sniedz arī virtuālās inkubācijas pakalpojumus Valkā.

Cēsu biznesa inkubators “Magnus” darbojas 23 komersanti, no kuriem 9 mājvietu raduši Cēsu biznesa inkubatora filiālē Madonā. Formāli tiek sniegti arī inkubācijas pakalpojumi Alūksnē. Šajā inkubatorā darbojošies uzņēmumi galvenokārt pārstāv konsultāciju, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, pakalpojumu, enerģētikas, medicīnas un ražošanas nozares.

Cēsu novadā darbojas **Vidzemes uzņēmējdarbības un inovāciju centrs (VUIC)**, kura sastāvā darbojas Informācijas, Demonstrēšanas un Apmācību nodaļas, savukārt tālākā perspektīvā tiks izveidota Tehnoloģiju nodaļa.

Vietējās pašvaldības ar valsts institūciju atbalstu veic mērķtiecīgus pasākumus esošās infrastruktūras paplašināšanas un modernizācijai, sekmējot reģiona uzņēmējdarbības vides konkurētspējas paaugstināšanos investīciju piesaistē, kuras sekmētu tehnoloģiju attīstību uzņēmumos, sekmējot inovatīvu preču ražošanas palielināšanu un pastāvīgi palielinot saražotās pievienotās vērtības apjomu ar reģionā pieejamajiem ekonomiskajiem resursiem.

Abi biznesa inkubatori labprāt sadarbojas ar LDDK, tajos ir norisinājušās konsultācijas uzņēmējiem, kā arī LDDK rīkotās apmācības. Valmieras biznesa inkubatora pārstāvji ļoti aktīvi sadarbojas ar LDDK dažādu ekonomisko jomu un uzņēmējdarbību saistošu

jautājumu komentēšanā, kā arī sadarbībā ar LDDK līdzdarbojas katrā Valmieras uzņēmēju konsultatīvās padomes darbā gan ierosinot jautājums, gan sagatavojot uzņēmējiem un DDO nepieciešamo informāciju.

Līdz ar to varam apgalvot, ka visā Vidzemē ir uzņēmēji, kas ne tikai ir ieinteresēti veidot pozitīvu sociālo dialogu, bet arī ir potenciāli LDDK biedri.

Esošās situācijas analīze

Vidzemes plānošanas reģionā ir pašvaldības, kas nepiedāvā nekādus pasākumus uzņēmējdarbības atbalstīšanai un veicināšanai, un ir pašvaldības, kas tomēr cenšas iesaistīties dažādos pasākumos un veicināt sadarbību starp pašvaldību un uzņēmējiem. Tiek piemērotas nekustamā īpašuma nodokļu atlaides, nodrošinātas iespējas uzņēmējiem piekļūt Informācijas komunikāciju tehnoloģijas un iesaistīties dažādās apmācības programmās, piedāvātas bezmaksas reklamēšanās iespējas vietējos informatīvajos materiālos; dažās pašvaldībās darbojas attīstības speciālisti, kas palīdz uzņēmējiem noformēt projektu pieteikumus, un informē par dažādām finansējuma piesaistes iespējām.

Par Vidzemes uzņēmējdarbības centru var uzskatīt Valmieru, visplašākās iespējas veicināt un atbalstīt uzņēmējdarbību Valmieras novadā ir Valmieras pilsētai. To nosaka gan resursu, gan ģeogrāfiskais novietojums, gan aktīvā uzņēmējdarbības vide pilsētā, radot nepieciešamību pēc dažādiem atbalsta pasākumiem

Valmieras bijušā rajona teritorijas mazpilsētas – Mazsalaca un Rūjiena – izvēlējušās interesantu uzņēmējdarbības veicināšanas risinājumu. Tā kā abas mazpilsētas lielā mērā saista savu attīstību ar tūrismu un ārējo apmeklētāju piesaistīšanu, uzņēmējdarbības atbalsta institūcija ir apvienota ar tūrisma informācijas centru. Šo centru uzdevumos ietilpst arī dažāda veida atbalsta sniegšana jau pastāvošajiem uzņēmumiem un veikt marketinga aktivitātes jaunu uzņēmēju piesaistei konkrētajai teritorijai.

Valmieras priekšrocības uzņēmējdarbības vides veicināšanā un jaunu uzņēmumu piesaistīšanā rada tas, ka tā ir lielākā Vidzemes reģiona pilsēta, kas parāda uzņēmējiem un potenciālajiem investoriem stabilas vietējās ekonomikas vides pastāvēšanu un ilgtspējīgas vides veicināšanu.

Analizējot vietējās ekonomiskās attīstības politikas veidošanu un īstenošanu Valmieras novada pašvaldībās, vērojami tādi ierobežojoši faktori, kā maza sabiedrības un privātā sektora ieinteresētības un līdzdalības pakāpe; ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumenti tiek izstrādāti neparedzot konkrētas rīcības programmas mērķu sasniegšanai, uzsvars tiek likts drīzāk uz īstermiņa, redzamu rezultātu sasniegšanu, vērojams darbības pēctecības trūkums, atkarība no ārējā finansējuma.

Valmierā arī darbojās reģiona lielākais uzņēmums A/S „Valmieras Stikla šķiedra”, kas ir vienīgais stikla šķiedras ražošanas un pārstrādes uzņēmumu Baltijā. „Valmieras stikla šķiedra” ir lielākais nodokļu maksātājs Vidzemē, pēdējā laikā ir īpaši intensīva darbinieku skaita un apgrozījuma pieauguma dinamika, un 2012.gadā uzņēmums nodarbinām jau vairāk nekā 830 darbiniekus. Tāpat, skatoties plašāk, tas ar savu uzņēmējdarbību un ražošanu sekmējam arī citu kompāniju attīstību reģionā un valstī, kas, protams, veicina jaunu darbavietu rašanos iedzīvotājiem AS „Valmieras stikla šķiedra” ir svarīga savu darbinieku aizsardzība, tāpēc sakārtotai darba videi un darba drošībai tiek veltīta liela nozīme. Uzņēmuma koplīgums nodrošina visiem darbiniekiem sociālās garantijas papildus likumdošanā noteiktajām.

Vēl Valmierā darbojās tādi lieli uzņēmumi kā A/S „Valmieras Piens”, kas nodarbina 227 cilvēkus un kura apgrozījums sasniedz gandrīz 25 miljonus latu, SIA „Valpro” kas nodarbina vairāk nekā 300 darbiniekus (apgrozījums gandrīz 7 milj. Ls) Valmieras VTU (nodarbina vairāk nekā 300 darbinieku), „SIA „Vidzemes slimnīca” kas nodarbina vairāk nekā 700 cilvēku un kuras pagrozījums pārsniedz 6 milj. Ls. Visos šajos uzņēmumos darbojas koplīgumi, lai gan uzņēmumi to īpaši nepublisko un īpaši neuzsver, neizceļ kā īpašu kaut ko.

Viennozīmīgi otrs lielākais uzņēmējdarbības centrs Vidzemē ir Cēsis, kas pēc savas būtības neko daudz neatpaliek no Valmieras.

Valmierā darbojas Valmieras Uzņēmēju konsultatīvā padome - aktīvu cilvēku grupa, kas pārstāv uzņēmēju intereses Valmieras pilsētā un darbojas uz nolikuma pamata, kā arī kalpo kā sabiedriskās domas veidošanas instruments. Padome tiek veidota pēc Valmieras pašvaldības un vietējo uzņēmēju iniciatīvas ar mērķi veicināt uzņēmējdarbības vides attīstību pilsētā.

Vairums uzņēmēju uzskata, ka pašvaldībai un valstij ir jāattīsta vietējo uzņēmēju aizsardzības programmas, lai aizsargātu vietējos uzņēmumus. No ekonomiskās attīstības teorijas, Cēsu pilsētas domei jāturpina brīva un liberāla tirgus modeļa veidošana, kas paredz neierobežot ne starptautisku, ne nacionālu, ne arī vietēju uzņēmumu darbību, tādējādi konkurences apstākļos veicinot kompāniju izaugsmi un konkurētspēju nacionālā un globālā tirgū.

Viens no ievērojamākajiem uzņēmumiem Cēsis, ir A/S "Cēsu Alus", kas ražo alu un bezalkoholiskos dzērienus. 2001.gadā tika atklāta jauna ražotne, kurā ir investēti vairāki miljoni latu. Uzņēmums ir strauji sācis atgūt savas kādreizējās pozīcijas Latvijas alus tirgū. Patlaban "Cēsu alū" strādā 220 darbinieki, no kuriem 84% nodarbināti uzņēmuma ražotnē Cēsis un Vidzemes reģionā. Tā kā *Cēsu alus* ir viens no straujāk augošajiem uzņēmumiem pārtikas un dzērienu nozarē Latvijā, tad arī darbinieku skaita un apgrozījuma dinamika ir salīdzinoši intensīva; būtiski, ka attiecība starp kvalificēto darbaspēku un strādniekiem uzņēmumā ir līdzvērtīga 40% / 60%, kas *Cēsu alu* padara par perspektīvu darba devēju dažāda līmeņa kvalifikācijas darbaspēkam.

Vēl viens ievērojams uzņēmums Cēsis ir A/s CATA ir viens no pieredzes bagātākajiem transporta uzņēmumiem, bet ārpus Rīgas lielākais pasažieru pārvadātājs Latvijā, kas nodarbina vairāk nekā 430 darbiniekus un tās apgrozījums sasniedz 7.4 miljonus Ls.

Pēc Valsts ieņēmumu dienesta datiem lielākie nodokļu maksātāji Cēsu pilsētā ir :

- A/S "Ruks",
- PA/S "CATA",
- Cēsu rajona patērētāju biedrība,
- PU "Cēsu siltumtīklu uzņēmums",
- PU "Vinda",
- SIA "Virāža",
- SIA "Danlat group Latvia",
- SIA "M&B".

Cēsis ir izveidota un aktīvi darbojas Cēsu Uzņēmēju padome - Lai veicinātu sadarbību reģionālajā līmenī, aizvadītajā nedēļā uzņēmēju organizāciju pārstāvji no visas Latvijas, regulāri tiek ar kolēģiem Vidzemē, apmeklējot vairākus uzņēmumus, kā arī diskutē par uzņēmējdarbības attīstību nākotnē. Šādu pasākumu nolūks ir veicināt savstarpējo informācijas un pieredzes apmaiņu un veidot ciešāku sadarbību starp reģionālajām darba devēju organizācijām. Cēsu uzņēmēju kluba vadītājs ir Arkādijs Suškins. Cēsu uzņēmēju klubs var lieliski kalpot par labo piemēru ikvienam uzņēmumu klubam, tas regulāri organizē tikšanās saviem biedriem, kā arī tikšanās ar pašvaldību pārstāvjiem, Vidzemes koordinatoriem ir izveidojusies laba sadarbība ar Cēsu uzņēmēju klubu, piedaloties gan kluba formālos, gan neformālos pasākumos.

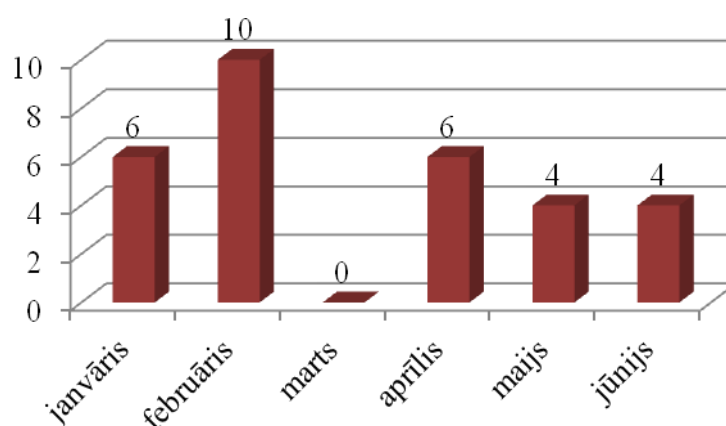
Vēl uzņēmēju klubi darbojas Madonā, Smiltēnē, uzņēmēju apvienība Alūksnē, biedrība Gulbenē. Alūksne uzņēmēju klubs uz doto brīdi jau ilgstoši risina jautājumu par sadarbības līguma nosēšanu ar Alūksnes pilsētas domi par konsultatīvās padomes

veidošanu, bet šim procesam ir daudz iekšēju politisku šķēršļu. Veiksmīgi darbojas arī Smiltenes uzņēmēju klubs, kur pateicoties tam, ka gan pašvaldību, gan klubu vada viens cilvēks, uzņēmējiem veidojas lielisks sociālais dialogs ar pašvaldību, tiesa te gan nevar spriest, kas notiek pēc nākamajām pašvaldību vēlēšanām. Madonā uzņēmēju klubu vada Juris Jātnieks, kas pats ir aktīvs, kas vienmēr gatavs jebkādam sarunā, tiesa gan pārējie kluba biedri nav tik aktīvi, bet pateicoties, pašvaldībai Madonā veidojas laba uzņēmējdarbības vides attīstība, varētu droši apgalvot, ka Madona ir pilsēta, kur vairāk iniciatīvas uz attīstību izrāda tieši pašvaldība.

Paveiktais sociālā dialoga jomā

Darbojoties Vidzemes plānošanas reģionā sociāla dialoga koordinatori, laika posmā no 2012. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam ir patstāvīgi snieguši konsultācijas gan individuāli uzņēmējiem gan uzņēmēju klubiem un pašvaldībām, jautājumos, kas gan tieši gan netieši skar sociālo dialogu. Konsultācijas sniegtas gan telefoniski gan tiekoties ar uzņēmējiem Cēsu birojā (Raunas ielā 4) gan arī viesojoties pie pašiem uzņēmumiem viņu uzņēmumos, sniegtas arī kolektīvās konsultācijas, viesojoties uzņēmēju klubu sanāksmēs, tiekoties pašvaldībās, un piedaloties dažādās uzņēmējiem paredzētās apmācībās, kur sniegta arī vispārējā informācija par LDDK darbību.

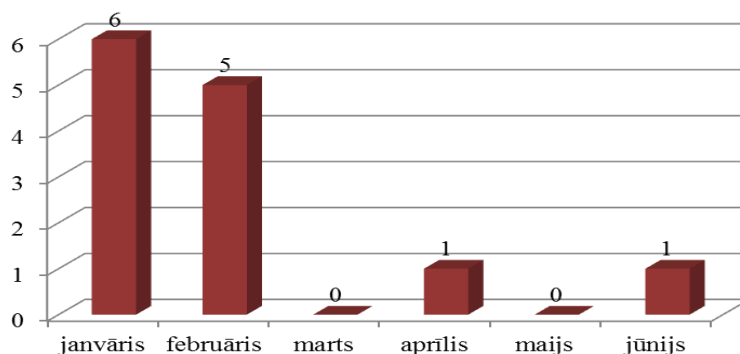
Jāmin, ka pārskata periodā Vidzemē mainījās sociālā dialoga koordinators, un tā kā bija nepieciešams izsludināt jaunu iepirkuma procedūru, marta mēnesī konsultācijas nenorisinājās.

Sociālā dialoga koordinatoru Vidzemē sniegto individuālo konsultāciju skaits no 2012. gada 1. janvāra līdz 31. jūnijam

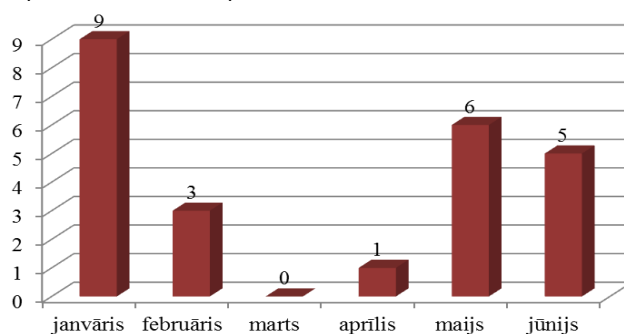
Šajā pārskata periodā sniegtas vairākas individuālas konsultācijas uzņēmējiem un pašvaldībām, vairākkārt tikuša apmeklētas, Madonas, Cēsu, Valmieras, Alūksnes, Pārgaujas (konsultācijas par attīstības programmas sadaļu uzņēmējdarbības attīstība), Līgatnes, Smiltenes, Valkas novadu pašvaldības, organizētas tikšanās ar Vidzemes augstskolas pārstāvjiem, Vidzemes plānošanas reģionu, Madonas biznesa inkubatora pārstāvjiem. Apmeklētas Cēsu un Madonas uzņēmēju klubu sanāksmes, kur runāts par sociālā dialoga un LDDK izmantošanu uzņēmējdarbības attīstībā. Vairāk kārts norisinājušās gan tikšanās, gan telefonkonsultācijas ar Alūksnes tautsaimnieku apvienību AltaS par uzņēmēju konsultatīvās padomes veidošanu ar Alūksnes novada domi. Norisinājušās tikšanās ar Lauku atbalsta un konsultāciju centriem Vidzemē, kur runāts par uzņēmēju problēmām saistībā ar ES finansējuma apguvi. Norisinājušās vairākas konsultācijas ar Vidzemes reģiona uzņēmējiem tostarp tikšanās ar a/s Valmieras stikla šķiedra, SIA „Valkas meliorācija”, SIA „Radio Skonto Vidzemē”, SIA „Rasmanis un Dankers”, SIA „Studio ABC” pārstāvjiem.

Īpaši var izcelt uzņēmumus SIA „Ivolution”, SIA „Rasmanis un Dankers”, SIA „Valpro” SIA „LAVE”, A/s „Cēsu Alus, AS Baltem Rīgas, kā arī Vidzemes augstskolu kuri tikšanās reizē noorganizēja visu uzņēmuma darbības apskati reāli dabā, bija atvērti un izcēlās ar viesmīlību visaugstākā līmenī.

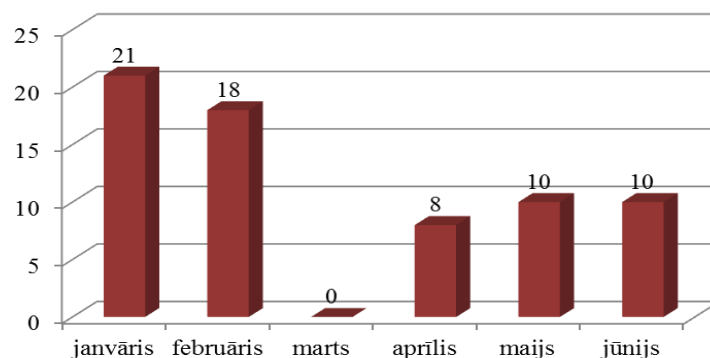
Sociālā dialoga koordinatoru Vidzemē sniegto kolektīvo konsultāciju skaits no 2012. gada 1.janvāra līdz 31.jūnijam,

Pārskata periodā sniegtas vairākas kolektīvas konsultācijas par sociālā dialoga attīstības iespējām un LDDK darbību darba devēju atbalstīšanā, konsultācijas gan organizētas atsevišķi (Alūksne, Gulbene), kur izveidota veiksmīga sadarbība ar LAD, kas palīdz ar telpām un uzņēmēju informēšanu, gan kopā ar apmācībām uzņēmumu vadītājiem un pašvaldību darbiniekiem - apmācībās Pašvaldību attīstības vadības un publiskās – privātās partnerības veicināšana (Valmiera, Madona, Salacgrīva), gan arī uzņēmumu klubu tikšanās reizēs (Madona, Cēsis)

Sociālā dialoga koordinatoru Vidzemē sniegto telefon konsultāciju skaits no 2012. gada 1.janvāra līdz 31.jūnijam

Pārskata periodā tikušas veiktas vairākas telefonkonsultācijas, tas lielākoties norisinās ar uzņēmumiem un pašvaldībām, ar kurām jau notikušas iepriekšējās tikšanās, un nepieciešams vēl precizēt interesējošos jautājumus, vai arī informēšanai par kādu LDDK aktivitāti (ēnu ekonomikas apkarošana) telefonkonsultācijas izteikti kļūst aktuālas arī brīžos, kad uzņēmējiem pieejams ES finansējums, un kad ir pieejamas programmas gan pašvaldībām, gan uzņēmējiem. Jāņem vērā, ka reālais telefonkonsultāciju skaits ir ievērojami lielāks, jo katrs zvans nekad netiek pierēģistrēts, un īsās sarunas netiek dokumentētas, jo tādās situācijās atskaite par konsultāciju aizņem vairāk laika nekā pati konsultācija.

Sociālā dialoga koordinātoru Vidzemē kopā sniegto konsultāciju skaits no 2012. gada 1.janvāra līdz 31.jūnijam

Kopumā katru mēnesi tiek veiktas apmēram 10 konsultācijas, patiesais skaits, protams, ir nedaudz lielāks jo, kā jau tika minēts, ne jau viss tiek dokumentēts un uzskaitīts. Nepārtraukti tiek runāts ar pašvaldībām un uzņēmumiem par savstarpējo sadarbību, un apzinātas to problēmas meklējot risinājumu un mēģinot atbildēt uz jautājumiem, kas pat tieši neskar sociālo dialogu, bet var veicināt uzņēmējdarbības attīstību reģionā. Pēc novērojumiem var apgalvot, ka novada uzņēmēju un pašvaldību interese par sociāla dialoga attīstību, ir atkarīga no novada kopējā attīstības līmeņa, jo vairāk attīstīts novads, jo tiešāk viņu interesējošie jautājumi saistāmi ar sociālo dialogu. Iepirkuma likumā, PPP projektu attīstībā, kas veicinātu sociāla dialoga attīstību reģionā.

Iesaistīšanās ES projektu jautājumos:

Projekta „Sociālā dialoga attīstīšana Latvijas un Krievijas pierobežas reģionos” idejas koncepta dokumentācijas iesniegšana EST – LAT – RUS programmas sekretariātā Rīgā. EST – LAT – RUS projekta idejas (konceptijas) par sociālā dialoga attīstīšanu Latvijas Krievijas pierobežā sadarbībā ar Latgales DDO un Ļeņingradas apgabala partneriem saskaņošana ar Rēzeknes uzņēmēju biedrību.

Iesaistīšanās uzņēmumu konsultēšanā par LEEDER programmu (LAD) sadarbība ar biedrību „No Salacas līdz Rūjai” (Valmieras novads) izskatot integrēto lauku attīstības stratēģiju, tās nianse rīcības plāna grozījumiem un iespējām vietējiem uzņēmējiem, sociālā dialoga un publiskās privātās partnerības veicināšanā.

Līdz ar LAD programmas „Atbalsts uzņēmējdarbības radīšanai un attīstībai” uzņēmējos reģionā radās satraukums par gaidāmo LAD programmu un nepatika noteikumos par tehnikas iegādi, kas nosaka, ka uzņēmumam jābūt reģistrētam lauku teritorijā vismaz 1 gadu, un netiek pieļauts izņēmums, ka uzņēmums ir reģistrēts pilsētā, bet darbojas laukos, visvairāk tas skāra, karjeru izstrādes izņēmumus un ceļu būves uzņēmumus, kas ir atbalstāmi šajā programmā, bet, kas lielākoties ir reģistrēti pilsētās, bet faktisko darbību veic laukos, līdz ar to nevar iegādāties nepieciešamo tehniku. Līdz ar to varēja secināt, ka nav izveidojis pilnīgs sociālais dialogs starp uzņēmējiem un valsts iestādēm, un uzņēmējiem nav bijusies iespēja iesaistīties programmas noteikumu veidošanā. Norisinājās vairākas tikšanās ar LAD pārstāvjiem par šo situāciju, kaut gan nepilnību dēļ programma tika aizturēta tomēr šie punkti netika laboti, argumentējot uz to ka tas tiek izmantots dažāda veida „spekulācijām” un ar Eiropas līdzekļu apguvi, tādējādi nesasniedzot programmu rezultātus.

Konferences/vizītes/semināri

- Noorganizēta Zemgales reģiona (Jēkabpils, Jelgavas un Bauskas), Jūrmalas un Rīgas, Rēzeknes darba devēju organizāciju vizīte Vidzemē (Līgatnes, Cēsu un Pārgaujas novados). Vizītes mērķis – diskusija par sociālā dialoga lomu

- sabiedrībā, ideju apmaiņa par starp reģionu pasākumu organizēšanu, kuri varētu veicināt sociālā dialoga attīstību.
- Dalība LDDK organizētajā seminārā „Ir sarunas, ir rezultāts”.
 - Organizēts seminārs – konsultācijas par sociālā dialoga attīstības iespējām, par LDDK aktualitātēm (īpaši par aktualitātēm saistībā ar Iepirkumu likumu), par darba tiesībām un darba aizsardzību sadarbībā ar LDDK ekspertu Dagniju Lukstraupu Cēsīs – Raunas ielā 4, Cēsu novada domes administratīvajās telpās.
 - Dalība SIA „LatConsul” seminārā- „ES finansējuma piesaiste – no programmas izvēles līdz finansējuma saņemšanai” ar mērķi izmantot ES finansējumu DDO projektu līdzfinansēšanā.
 - Dalība seminārā “EU Social Dialogue and the implementation of EU Social Dialogue Instruments” Tallinā.
 - Dalība KOMIN rīkotajam semināram „Ir saruna ir rezultāts” Salacgrīvā (LDDK – prezentēšana)
 - Dalība Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes sēdē kopā ar NVO, pašvaldību un uzņēmumu pārstāvjiem. Diskusijas par Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam izstrādes gaitu un turpmākajiem Vidzemes attīstības virzieniem.
 - Diskusijas par - Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības programmas un Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas darba uzdevumiem, un konkursu „Eiropas gada pašvaldība 2012” un reģionālas nozīmes sabiedriskā transporta aktualitātēm. (Valmierā)
 - Dalība seminārā "Stratēģiskā virzība starpreģionālajā sadarbībā reģionos un pašvaldībās - dažādā pieredze" (Mainstreaming Seminar „Gateway to the Internatization in Regions and Municipalities”).
 - Dalība diskusijā par Latvijas prezidentūras prioritātēm „REĢIONĀLĀ ATĪSTĪBA”. (Saeimā)
 - Dalība seminārā „Sociālās uzņēmējdarbības attīstībai Latvijā” (konkursa „Sākums” reģionālais seminārs. Sociālā uzņēmējdarbība, iekšējo resursu apzināšana, iedzīvotāju iesaistīšanās uzņēmējdarbībā. (Valmiera)

Aktīvākās darba devēju organizācijas (DDO) Vidzemes reģionā – Cēsu uzņēmēju klubs, Valmieras uzņēmēju konsultatīvā padome

Gulbenes uzņēmēji pēc konsultācijām ar LDDK:

- 1) ir gatavi paplašināt biedru skaitu;
- 2) ir vienojušies ar pašvaldību par to, ka pusgadā reizi pašvaldība ziņo par norisēm pašvaldībā – īstenotajiem projektiem, plānotajiem projektiem, kuriem ir ES līdzfinansējums. Taču šobrīd no pašvaldības puses nav atbalsta regulāras sadarbības organizēšanai līdzīgi kā tāda notiek Valmieras pašvaldībā – uzņēmēju konsultatīvā padome. Tam par iemeslu ir vairāki aspekti: pašvaldībai – izveidojoties par novadu, nenotiek regulāras sarunas ar uzņēmējiem un uzņēmēju organizāciju (jo šī DDO, kas darbojas šobrīd tika veidota no jauna ar citiem aktīvistiem un citiem uzņēmumiem), kas radīja lielu neapmierinātību novada uzņēmēju vidū un pirmā tikšanās pēc novada izveidošanas notika tikai gadu pēc!!! Un pārvērtās par „mēs” un „jūs” sarunu, kas, protams, neveicināja nekādu sadarbību. Esam ieguldījuši darbu tiekoties un klātienē runājot ar Gulbenes uzņēmēju biedrības biedriem (viņi savu dalību LDDK uztver kā prestižu) un pozitīvi ir tas, ka biedrības biedri ir informējuši citus uzņēmējus par LDDK kop projektu vizītēm Gulbenes novadā un izmantojuši abu LDDK projektu („LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos”, „Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos”) izbraukuma konsultācijas. Ierosinājums – pēc atvaļinājumu laika organizēt abu projektu izbraukuma konsultāciju sadarbībā ar Latvijas lauku konsultāciju centra filiāli Gulbenē un organizēt tikšanos lauku uzņēmējiem, kuri savstarpēji sadarbojas lauksaimnieku organizācijā.

Aktuālās (iepriekš sarunās identificētās tēmas) – darba tiesību un darba aizsardzības jautājumi; sociālā dialoga priekšrocības, ES Struktūrfondu finansējums uzņēmējdarbībai un iespējām attīstīt sociālo dialogu caur DDO.

Madonas uzņēmēju klubs ir pārskatījuši savu aktīvo un neaktīvo biedru sarakstu (pēc 3 tikšanās reizēm ar LDDK un konsultācijām), identificējot uzņēmēju kluba mazo aktivitāti laika posmā (no 2007. līdz šim brīdim) problēmas: kāpēc uzņēmēji nav aktīvi paša kluba ietvaros, sadarbībā ar pašvaldību, kāpēc pēdējos gados nav notikušas aktivitātes, kuras varētu dēvēt par sociālu aktīvu dalību. Patīkami pārsteidza 2012.gada aktivitātes – pēc LDDK kop projektu vizītēm Madonas novadā, daudzi uzņēmēji ir izmantojuši abu LDDK projektu piedāvātas iespējas – konsultācijas. Madonas novada uzņēmēju biedrības pārstāvis pēc Latvijas DDO vizītes Vācijā ir noorganizējis Madonas uzņēmēju kluba sanāksmi par kluba attīstības iespējām un sadarbību ar Madonas novada domi, kā arī aktīvi piedalījies Vidzemes projekta idejas izstrādē par DDO sadarbību Vidzemes reģionā un Ļeņingradas apgabalā (projekts iesniegts EST – LAT – RUS programmā).

Valmieras uzņēmēju konsultatīvā padome: jautājumi, kas tika apstiprināti 2011.gada beigās un tika izskatīti 2012.gada pirmajā pusgadā. Aktualitātes – problēmu jautājumi, pie kuriem ir nolemts padziļināti darboties no uzņēmēju puses – nodarbinātība un izglītības saturs un līmenis reģionā (iniciatīvu uzņemas Oskars Spurdziņš, kas ir Valmieras transporta uzņēmuma vadītājs un Vidzemes augstskolas Senāta loceklis, bijušais LV Finanšu ministrs – personā, kuras viedoklī ieklausās un respektē). Valmierā darbojas vairāki uzņēmēju klubi: Rotari, Lauvu klubs, „Klubs 13+”, „Ozols”, sieviešu uzņēmēju klubs „Zontas” u.c. Jau vairāk kā piecus gadus ir bijuši LDDK centieni organizēt Valmierā trīspusēju sadarbības padomi, bet centieni ir beigušies neveiksmīgi. 2011.gada nogalē tika šis jautājums atkārtoti (trešo reizi) izskatīts Valmieras uzņēmēju konsultatīvajā padomē – taču tieši uz šī jautājuma izskatīšanu neieradās Latvijas brīvo arodbiedrību pārstāvji, līdz ar to tika pieņemts lēmums – sadarbību turpināt, kā ierasts - Valmieras uzņēmēju konsultatīvās padomes ietvaros nemainot tās formātu (divpusēju sadarbību ar uzaicinātajiem klausītājiem – LBAS pārstāvjiem). Neveiksmes cēlonis trīspusējās padomes neveidošanai ir tas, ka Valmierā nav spēcīgu arodbiedrību (tās, kuras ir – piemēram, a/s „Valmieras stikla šķiedra” – veiksmīgi sadarbojas darba devēji ar arodbiedrību uzņēmuma iekšienē, bet nozares arodbiedrību praktiski Vidzemē nav – izņemot izglītības darbinieku arodbiedrības, kas gan maz saistītas ar uzņēmējdarbības vidi), līdz ar to nav arī no arodbiedrību puses vēlmes organizēties un veidot trīspusēju sadarbību ilgtermiņā, arodbiedrības vai darba ņēmēju pārstāvji akvītizējas tikai situācijās, kad ir kāda darba attiecību problēmas, bet nav aktīvas sadarbībā līdz brīdim, kad rodas šīs darba tiesisko attiecību problēmas.

Smiltenes uzņēmēju klubs iesaistījies darbā ar pašvaldību, organizē un īsteno dažādus sociālu dialogu veicinošus projektus novadā. Plāno jau esošo sadarbību ar pašvaldību organizēt arī turpmāk – 2012.gada rudenī varētu notikt sarunas par abu Smiltenes klubu un Smiltenes novada pašvaldības divpusēja sadarbības līguma noslēgšanu.

Cēsu uzņēmēju klubam sadarbojoties ar LDDK 2011.gada beigās pēc pieredzes apmaiņas pie Zemgales uzņēmējiem Jelgavā, noorganizēja Latvijas DDO vizīti Vidzemē 2012.gada 20.janvārī. Vizītes ietvaros notika: tikšanās ar Aināru Šteinu Līgatnes novada domes priekšsēdētāju, kurš kreatīvi informēja par domes sadarbību ar uzņēmējiem, sociālā dialoga attīstību Līgatnes novadā. Uzņēmējiem bija iespēja iepazīties ar vienu no Vidzemes „veiksmes stāstiem” tūrisma jomā un sadarbības starp pašvaldību un uzņēmējiem (jo projekts tapis ciešā abu pušu sadarbībā) - iepazīstoties ar pašvaldības un uzņēmēju sadarbības projektu Realitātes spēle „Objekts X” Līgatnes padomju slepenajā bunkurā. Vizītes laikā notika domu apmaiņa ar Vidzemes uzņēmēju organizāciju pārstāvjiem a/s „Cēsu Alus”, Cēsu novada domes priekšsēdētāja Ginta Šķendera prezentācija par novada sadarbību ar uzņēmējiem, Cēsu uzņēmēju kluba prezidenta

Arkādija Suškina prezentācija par uzņēmēju kluba darbību, LDDK sociālā dialoga koordinatores Vidzemē Jolantas Vjakses prezentācija par LDDK aktualitātēm un diskusija par sociālā dialoga lomu un attīstības iespējām (piedalās ar īsu sagatavotu prezentāciju visi uzņēmējdarbības klubi).

Secinājumi – DDO labprāt organizējas uz šāda veida pasākumiem, kuros apspriežot problemātiku veicina to risinājumus, kurus var īstenot izmantojot LDDK speciālistus reģionos; veido savstarpējas sadarbības idejas.

Alūksnes uzņēmēju apvienība „ALTA” ir veikusi savas uzņēmēju biedrība revīziju un plāno atsākt aktīvu darbību 2012.gada rudenī, kad plānotas ALTAs prezidenta pārvēlēšanas un pa vasaru tiek identificētas idejas, kuras ALTA vēlas īstenot. Sadarbība ar Alūksnes novada domi notiek uzaicinot domes pārstāvjus uz tikšanos ar ALTAS pārstāvjiem un Alūksnes novada uzņēmējiem, ALTA ir nosūtījusi komentāriem vienošanos par sadarbību, kuru joprojām izskata domes jurists – tas, protams, liek secināt, ka dome nav ieinteresēta sadarbībai ar ALTU, ko pārsvarā argumentē ar to, ka Alūksnes novada domē deputātu sastāvā ir 4 uzņēmēji, kuri tad arī sniedzot ieskatu uzņēmējdarbības problemātikā. Ar šādu domes viedokli gan nav apmierināti citi uzņēmēji, jo uzskata, ka 4 uzņēmēji nevar pienācīgi būt informētai par visus novada uzņēmējus interesējošiem jautājumiem. Par pamatu Alūksnes novada domes ne sadarbībai gan šķiet ir jāuzskata fakts, ka ALTS priekšsēdētājs ir bijušais Alūksnes pilsētas mērs, un zināma „konkurence” nevienam no domes nav vēlama.

Jaunums:

Cēsu uzņēmēju klubam sadarbojoties ar Madonas, Alūksnes un Rēzeknes DDO, LDDK sociālā dialoga reģionālajiem ekspertiem un partneriem Ļeņingradas apgabalā sagatavojuši projekta idejas aprakstu un iesnieguši EST – LAT – RUS programmā. Tiek gaidīta atbilde par projekta idejas virzību no EST – LAT – RUS programmas sekretariāta.

Vidzemes plānošanas reģiona SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses		
✓ Uzņēmējdarbības attīstības reģioni Cēsis, Valmiera ar labu ceļu un dzelzceļu infrastruktūru. ✓ Igaunijas un Krievijas robežas tuvums. ✓ Katrā novadā ir vis mazs viens uzņēmums, kura apgrozījums pārsniedz 1 milj. LVL. ✓ Cēsu un Valmieras biznesa inkubatoru darbība. ✓ Uzņēmēju un pašvaldību lielā interese par ES finansējuma apguvi. ✓ Cēsu un Valmieras spēcīgu uzņēmēj klubu darbība.	- Mazas sociālā dialoga attīstības iespējas mazajos novados - Arodbiedrību trūkums reģionā - Biznesa inkubatoru trūkums Alūksnē, Valkā, Gulbenē. - Uzņēmēju klubu (apvienību) salīdzinoši vājā aktivitāte (vai neesamība) mazāk attīstītajos novados. - Līdz ar spēcīgu nozaru Arodbiedrību trūkumu nespēja izveidot trīspusējās padomes. - Daudzu mazo uzņēmumu nespēja atgūties no krīzes un cīņa pa izdzīvošanu, neveicina interesi par sociālo dialogu un rada uzņēmumos negatīvu attieksmi pret pašvaldībām un valsts iestādēm.		
I	S	V	D
Iespējas	Draudi		
✓ Piesaistīt ES finansējumu it īpaši ar pārrobežu programmu un LAD programmu palīdzību. ✓ Biznesa inkubatoru attīstīšana Valkā, Alūksnē, Gulbenē. ✓ Skaidri definēt VPR funkcijas, pienākumus un atbildību. ✓ Jaunu uzņēmumu piesaistīšana reģionam ✓ Konsultatīvās padomes izveidošana Alūksnes novadā. ✓ Turpināt uzņēmēju un pašvaldību izglītošanu, ar semināru un apmācību palīdzību ✓ Organizēt Vidzemes uzņēmēju vizītes citos reģionos un citu reģionu viesošanās Vidzemes uzņēmumos. ✓ Organizēt uzņēmēju braucienus uz citu valstu uzņēmumiem. ✓ Attīstīt sadarbību ar Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvjiem Vidzemes reģionā.	- Pieaugošs mazajos novados to reģistrēto uzņēmumu skaits, kas tikai juridiski tur atrodas, ko veicina ES finansējuma sadales politika. - Straujš iedzīvotāju skaita un uzņēmumu samazinājums mazāk attīstītos novados. - Iekšēju personisku un politisku konfliktu, bremzējošā ietekme uz sociālā dialoga attīstību - Uzņēmēju klubu biedru uzņemšana balstoties uz kvantitāti, radot neaktīvu un tikai formālu organizāciju. - Nesamērības starp pieprasīto nozaru speciālistiem un izglītības sistēmas piedāvājumu, var novest vienlaicīgi pie bezdarba un darbinieku trūkuma, kā arī pie palielinātas iedzīvotāju aizplūšanas no Reģiona uz Rīgu un ārzemēm.		

Secinājumi un ieteikumi

Secinājumi:

- 1) Pamatojoties uz to, ka Vidzemē nav aktīvu arodbiedrību, ir maz ticams, ka var veidoties trīspusējas sadarbības padomes, pārsvarā LDDK darbs tiek koncentrēts uz divpusējas sadarbības veidošanu un attīstīšanu.
- 2) Nav jātērē laiks mēģinot aktivizēt sadarbībai tās pašvaldības, kuras to nevēlas – bet gan jāorganizē DDO darbības tā, lai DDO un uzņēmēji iegūst maksimāli daudz informācijas par to, kas notiek pašvaldībā.

Ieteikumi, kurus identificējām sarunās ar uzņēmējiem Vidzemē:

- 1) LDDK jāpiedāvā konsultācijas par ES SF un citu finansējumu pieejamību DDO, to aktivitāšu īstenošanas iespējām caur šiem finanšu avotiem.
- 2) LDDK jāorganizē biežākas vizītes Vidzemes reģionā un reģiona uzņēmumos. Kāpēc? Uzņēmēji vēlas pa tiešo (bez e-pastu, telefonu starpniecības) informēt par aktuālajiem jautājumiem uzņēmumu un nozaru kontekstā, par problemātiku ar kuru sastopas veicot uzņēmējdarbību, par sadarbību vai ne-sadarbību ar vietējo pašvaldību un tās ietekmi uz uzņēmējdarbības attīstību; kā arī vēlas rādīt savus uzņēmumus, kas savukārt spēcīgi bagātina LDDK ekspertu pieredzi.
- 3) Uzņēmēji vēlas tik uzaicināti un vēlas biežākas tikšanās par aktuālajiem jautājumiem un nozares jautājumiem LDDK Rīgas birojā.
- 4) Uzņēmēji labprāt organizētos gadā 2 reiz uz kopīgu DDO izbraukumu uz kādu citu reģionu Latvijā, kur varētu tikties ar citiem DDO un uzņēmējiem, lai apspriestu aktuālos jautājumus.
- 5) Uzņēmēji labprāt organizētos gadā reizi kopīgi ar pašvaldību izmantojot LIAA, ĀM EM ES SF līdzfinansējumu organizēties kādā ES valstī pieredzes apmaiņas braucienam. Ļoti labas atsauksmes bija par LDDK organizēto braucienu uz Lietuvu, jo ir svarīgi lai šajā braucienā piedalās gan LDDK koordinatori, gan reģiona DDO pārstāvji, lai ļoti bieži neformālā gaisotnē var pārrunāt jautājumus, kā veiksmīgāk attīstīt sociālo dialogu reģionā.

Prioritātes 2012.gada otrajam pusgadam:

- 1) attīstīt darba devēju savstarpēju sadarbību Alūksnes, Gulbenes un Madonas novados;
- 2) attīstīt darba devēju organizāciju sadarbību ar pašvaldībām, aicinot pašvaldības un DDO slēgt divpusējās sadarbības līgumus un/vai vienošanās, vai vismaz veikt regulāras tikšanās;
- 3) attīstīt sadarbību ar Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvjiem Vidzemes reģionā;
- 4) veidot jauno uzņēmēju interesi par DDO un sociālā dialoga jautājumiem, dalību DDO un LDDK.

Uzdevumi prioritāšu sasniegšanai 2012.gada otrajam pusgadam:

- 1) Organizēt katrā novadā (Alūksnes, Gulbenes un Madonas novados) 2 tikšanās ar esošajiem DDO, lai attīstītu darba devēju savstarpējo sadarbību. Pirms tikšanās ar DDO atsevišķi organizēt tikšanas ar DDO vadītājiem, lai identificētu problēmjautājumus vai aktuālos un uzņēmējus interesējošos jautājumus, kuru apspriešanai tikšanās reizēs ar DDO piesaistīt citus LDDK ekspertus un /vai ekspertus no ministrijām, ministriju pakļautības institūcijām, nozarēm.
- 2) Organizēt katrā novadā (Alūksnes, Gulbenes un Madonas novados) tikšanās ar potenciālajiem novada DDO un LDDK biedriem, informējot par sociālā dialoga būtību.
- 3) Organizēt katrā novadā (Alūksnes, Gulbenes un Madonas novados) tikšanās ar potenciālajiem novada DDO un LDDK biedriem, informējot par LDDK iespējām uzņēmējiem, kuras tie var izmantot savas nozares un uzņēmuma attīstībai – darba tiesību un darba aizsardzības jomā, starptautiskās sadarbības jomā, izglītības un nodarbinātības jomās utam.
- 4) Organizēt katrā Vidzemes novadā vismaz 1 tikšanos novada DDO un uzņēmējiem, kuri nav DDO biedri ar novada pašvaldību.
- 5) Organizēt tikšanos ar Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvjiem Vidzemes reģionā, diskutējot par sadarbības iespējām, iegūstot informāciju par patieso arodbiedrību stāvokli, aktivitāti un problemātiku reģionā.
- 6) Sniegt individuālās konsultācija un projektu („LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos”, „Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos”) konsultācijas uzņēmējiem Vidzemē.
- 7) Atrast un sniegt informāciju par ES fondu pieejamību DDO aktivitāšu realizācijai. Aktivizēt DDO izmantot šīs iespējas.